

Uppföljning av arbetet med folkhälsa (HSN/1253/2020)

Folkhälsoenheten

Vad har skett januari-augusti-2020?

Kompetensteam för Migrationshälsa

Flyttade januari-20 från tidigare Torvalla HC och egen enhet. Tre från teamet flyttat till Folkhälsoenheten. Teamet "splittrades" och har behövt finna nya samarbetsformer och forum för det. Teamets fem medarbetare är nu fördelade under 3 chefer på olika enheter som har inneburit vissa utmaningar för både medarbetare och chefer.

- Kontakt med föreningar för inventering av behov för målgruppen
- Inventering via brev till kommuner för att få info om vilken hälsoinformation som ges ut via SO undervisningen, behov av stöd/samverkan?
- Under våren påbörjades uppföljningsträffar med kontaktsköterskor på HC gällande "Hälsoundersökningar migrant" Några blev utförda och några inbokade fick avbokas.
- Teamet fick i uppdrag att utföra hälsoundersökningar av migranter på HC då pandemin har gjort att de inte har hunnit utföras inom tidsramen. Totalt blir det 31st personer fördelade på 5 st HC.
- Påbörjat arbete för ny hemsida kopplat till migration och hälsa
- Föreläst på Dsk/sjuksköterskeutbildningen.
- Samverkat med Rädda Barnen i arbetet kring "Hälsoguider"
- Tagit fram en Powerpoint och varit delaktig i slutrapport tillsammans med Rädda Barnen kopplat projekt "Främjad hälsa ung" som pågick 2019/2020
- Uppdaterat översatt material.
- Rapporterat genomförda hälsoundersökningar vid HC till Flyktingsamordning för statistik och ersättning.
- Fortsatt sammanhållande planering för hälsoundersökningar vid nya migranter.
- Fortsatt med teammöten för samverkan och vidare arbete, nyttjat länkfunktion mer.

Folkhälsorapportering

- Ett analysmöte " Skolelevers drogvanor" med kommuner, länsstyrelsen och representanter från regionen.
- Publicering av länsrapporten "Skolelevers drogvanor"
- Bearbetning, publicering av film angående huvudresultatet av rapporten.
- Presentationer av Skolelevers drogvanor:
 - Folkhälso-Z
 - APT Folkhälsoenheten
 - Bräcke kommun
 - Kort presentation i Strömsund

HFS projektledare

- Slutfört projektet "verksamhetsutveckling med levnadsvaneindikatorer". Rapporterat till det nationella nätverket. Som fortsättningsuppdrag fick jag, vilket jag har börjat med, att arbeta fram ett nytt nationellt förslag hur, via nätverket, kan följa upp landets regioners hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete. Med erfarenhet av det tidigare projektarbetet som grund. Ska rapporteras på det nationella strategimötet i september.
- Färdigställt nationellt uppdrag filmatisering av VIS (Vården i siffror).
- Stand in våren/hösten 2020 som kontaktperson Fysisk aktivitet i HFS
- Nytt samarbete med ny presidieledamot i Region JH.

Utvecklingsuppdrag PV

- Kontaktperson för HC för steg 1 och 2 under utvecklingsuppdragstiden samt slutrapportsförfarandet. Sex HC har bedrivit utvecklingsuppdrag för att upprätta en handlingsplan för levnadsvanearbetet samt dokumentation i rätt mall i COSMIC. Utbildning, handledning och samordningsarbete har skett.

Kommunikation

- Filmatisering och produktion. Har producerat en resultatfilm för CAN resultatet med fakta och intervjuer. Samt en film om Folkhälsoenheten.
- Hemsida. Om strukturering och uppdateringar.
- Social media. Producerat och publicerat en av Regionens Twittervecka om hur en Folkhälsoenhetsvecka kan se ut.
- Radio. Varit med och producerat innehåll i Folkhälsoenhetens radioföljetong under hela våren.

SRHR Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

- Radioinslag befolkningsinriktat främjande budskap x2 inom SRHR
- I samarbete med övriga regioner i norr tagit fram och spridit råd för att ta hand om sin sexuella hälsa i coronatider (resulterade i uppmärksamhet på lokala nyheter)
- Hbtq-diplomering - Hud- och könsmottagningen och Kommunikationsavdelningen diplomerades i början av året, slutpresentation och diplomering skedde i januari. 2019 års medel har återrapporterats. I samverkan med utvecklingsstrateg på Hospa har en ny ansökan om medel skickats in till Socialstyrelsen och beviljats för utveckling av arbetet med hbtq-diplomering inom regionen. Lyft frågan i PV ledningsgrupp. Påbörjat arbete med att utveckla utbildningsmodellen.
- Uppföljning av arbetet med säkrare sex i fjällen för säsongen 2019/20.
- 2x möten i nätverket för SRHR-frågor under våren.
- Spridning av normkritiskt material "Normbanken" till JGY.
- Påbörjat arbete kring att se över alternativa plattformar för tjänsten klamydiatest på nätet.
- Gemensamt arbete på enheten kring coronapandemins konsekvenser på folkhälsan.
- Arbete med att ta fram checklista för arbete med jämlik hälsa på Folkhälsoenheten.
- Lyfta Östersund Pride inom Region JH.

Mobiliseringen

- Spridningskonferens genomfördes i januari. Högt deltagande.
- Möten med ortopedläkare och kirurg i samband med planering av "alkoholfri inför operation". Samarbetning av Läkarsällskapets broschyr så att den överensstämmer med RegionJH.
- Planering inför det som sedan blivit uppskjutet pga Corona- se under den rubriken ex 100 % ren idrott och äldre och alkohol.

Föräldraskapsstöd

Arbete i enlighet med gemensam plan för länets föräldraskapsstöd

Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen i Jämtlands län samverkar i arbetet med att stödja föräldraskapsstödjande aktörer på lokal och regional nivå. Under hösten 2019 påbörjade Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen i Jämtlands län, dialog med föräldraskapsstödjande verksamheter i länets åtta kommuner. Nästa steg är att fortsätta dialogen med en rad aktörer från civilsamhället, näringslivet och Region Jämtland Härjedalen. **Syftet** med dialogen är att skapa en nulägesbild över hur föräldraskapsstödet i Jämtlands län ser ut, samt över behov av stöd i det långsiktiga kunskapsbaserade arbetet med att erbjuda föräldrar föräldrastöd under barnens hela uppväxt. **Målet** är att få ett underlag för hur vi kan

samverka i det fortsatta arbetet med; ett kunskapsbaserat arbete, ett tillgängligt stöd och en stödjande organisation i enlighet med den nya nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd.

Vad specifikt har gjorts under 2020

- 2st nätverksträffar FöräldraskapsstödZ kontaktpersoner i länets kommuner (digitala)
- Insamlande av data till kartläggning föräldraskapsstöd
- Utveckling av kartberättelse och sammanställning av insamlade data
- Planering av regiondialogen, **Fokus på ett stärkt föräldraskapsstöd i Jämtlands län**
- Start av arbetsgrupp inför kompetensutveckling i december

Hälsosamtal i skolan

1. Förvaltning och utveckling av norrlandsgemensamma dataapplikationen halsosamtal.se i enlighet av tjänsteavtal med Xlent AB och samarbetsavtalet med folkhälsoenheterna i norrlänen
2. Ansvar för samordning av strukturerad metod för hälsosamtalet i Jämtlands län i enlighet med samarbetsavtalet med länets skolhuvudmän

Vad specifikt har gjorts under 2020

1.
 - Åtgärder för it-säkerhet på dataapplikation halsosamtal.se i enlighet med fastställd plan för norrlänen är klar.
 - Revidering och utveckling av halsosamtal.se i enlighet med skolhuvudmännens önskemål,
 - framtagen behovsbeskrivning/ uppdragsbeskrivning för en förstudie gällande nästa steg i samverkan kring halsosamtal.se. syfte är att få beslutsunderlag till ev. upphandling som behöver förberedas under 2021)
 - 2 st Förvaltningsmöte med Xlent
 - Arbetat för en tydligare förvaltningsorganisation för hälsosamtalet i skolan (it-resurs)
 - Nätverksträff med norrlänen kring hälsosamtal i skolan
2.
 - uppstart av processen med *Skolelevers hälsa och levnadsvanor, Länsrapport läsåret 2019–2020 Hälsosamtalet i skolan*
 - Två KA-träffar (Kommunansvariga skolsköterskor)
 - Planering inför årlig kompetensutveckling/samverkansdag med länets skolsköterskor
 - Process med upprättande av reviderade samverkansavtal mellan Region Jämtland-Härjedalen och Jämtlands läns skolhuvudmän,
 - Kartläggning om tillräckligt många hälsosamtal genomförts med anledning av Covid-19 för att använda som underlag till länsrapport

Uppstart grundläggande utbildning folkhälsa och ANDT riktat mot kommunens politiker och tjänstepersoner

I samverkan med Länsstyrelsen har förberedande kommundialoger inför folkhälsoutbildningar har genomförts med 4 kommuner

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

Deltagit i workshops/arbetsmöte inför remiss Regional utvecklingsstrategi

Checklista för enhetens arbete med jämlik hälsa

Ingått i arbetsgrupp för att ta fram en checklista för folkhälsoenhetens arbete för jämlik hälsa

Radion

Enheten har under våren deltagit i direktsändning en morgon/ vecka för att prata folkhälsa. Medarbetare har turats om att delta och ofta har vi bjudit in andra enheter/ medarbetare som arbetar med frågorna.

Levnadsvanor:

Hälsosamma matvanor

- Utbildning "Rådgivande samtal om hälsosamma matvanor" 3 tillfällen för PSE och diabetessjuksköterskor på Krokoms HC.
- Informationsmaterial om matvanor och Covid 19 togs fram till 1177.
- Inhämtade och spred information internt om kostbehandling vid Covid.

Fysisk aktivitet

Tjänst har vakanshållits sedan februari pga nedskärning inom Hälso - och sjukvården. Vilket gjort att allt arbete kring FAR-utbildning, FAR-nätverk (FAR= fysisk aktivitet på recept), utbildning fysisk aktivitet, samordning av Tobaksfri Duo i länets skolor har ställts in.

Vad har fått ställas in eller skjutas på framtid pga Covid?

Kompetensteam för Migrationshälsa

- Uppföljningsträffarna gällande "Hälsoundersökning migrant" fick pausas och flyttas fram pga. Corona. Målet är att hinna träffa alla kontaktsköterskor på HC under 2020
- Beredningsplan – stort projekt där bl.a. krisberedskap bör vara med då det finns riktlinjer som ska följas
- Planerad samverkan med Bräcke kommun/ Rädda barnen gällande rekrytering/ utbildning av Hälso guider avstannat pg Corona
- Under våren påbörjades uppföljningsträffar med kontaktsköterskor på HC gällande "Hälsoundersökningar migrant" Några blev utförda och några inbokade fick avbokas.

Folkhälsorapportering:

- Presentation i folkhälsoråden i Krokoms kommun och Strömsunds kommun.

Utvecklingsuppdrag HC

- Pga omständigheterna har en del HC fått prioritera ner utvecklingsuppdraget. Dock har arbete skett men i mindre skala för vissa HC.

Levnadsvanearbete

- i form av utbildning och utveckling ut med/till verksamheterna har minskat pga Corona och pga tjänst för Samordnare fysisk aktivitet ej fick besättas - är vakant sedan februari-20.

Tobak:

- Presentation nätverksträffen för tobaksavvänjare.
- Vårens Tobaksavvänjare-utbildningen
- Nätverksträff för tobaksavvänjare
- Tobaksfri Duo – pga saknat personal för samordning under våren

Matvanor:

- Utbildningen "Rådgivande samtal om hälsosamma matvanor".
- Utbildning för länets PSE har skjutits upp till i höst.
- BHV dagarna har skjutits upp till i höst.

Mobilisering mot droger

Under våren 2020 har följande aktiviteter inte kunnat genomföras:

- Lansering av arbetsmetoden “äldre och alkohol” tillsammans med kommunerna/regionens pensionärsråd
- Lansering/introduktion av arbetsmetoden “äldre alkohol” tillsammans med kommunerna/regionernas lokala samverkansgrupper pensionärsorganisationer och studieförbunden
- Uppstartskonferens Äldre och Alkohol (Farmor på fyllan)
- Nationellt nätverksmöte 100%renhårdträning (dopningsförebyggande arbete)
- Regionala nätverksmöten 100%renhårdträning
- Lansering och introduktion av arbetsmetoden “Alkoholfri inför operation” inklusive uppföljning riskbruksarbete i primärvården
- Lansering av arbetsmetod avseende riskabla spelvanor för primärvården och psykiatrin
- Team 12-17 år drogförebyggande insats tillsammans med Östersunds fotbollsklubb
- MOTKRAFT, aktivitet stortorget Östersund tillsammans med Folkrörelsen mot droger
- Samhällsarbete/områdesarbete i Torvalla tillsammans med frivilliga/idéburna organisationer, fastighetsägarna mfl i Torvalla
- Ungdomskonferens årsk 9 TEMAN psykisk hälsa

SRHR

- I samarbete med övriga regioner i norr skicka ut enkät till olika kategorier av vårdpersonal för att undersöka kunskap och attityder till att ta upp frågor om sexuell hälsa i patientmötet.
- Hbtq-diplomering - inga verksamheter har kunnat genomgå utbildning under våren.

Barn och ungas hälsa (hälsosamtalet och föräldraskapsstöd)

- årlig kompetensutveckling/samverkansdag med länets skolsköterskor ställdes in
- Länsdialog för föräldraskapsstöd flyttades fram från mars till 17 september.

Uppstart grundläggande utbildning folkhälsa och ANDT riktat mot kommunens politiker och tjänstepersoner

- Planerade Folkhälsoutbildningar i kommunerna ställdes in och kommer att genomföras senare

Vad arbetats med/ planeras inför hösten-2020?

Migrationsteam

- Bokat in uppföljningsträffar med kontaktsköterskor på HC gällande "Hälsoundersökning migrant".
- Träff med kommunikation 15/9 angående ny hemsida
- Föreläsningar inbokade på Dsk/sjuksköterskeutbildningen.
- Skrivelse gällande förslag till plan för att utveckla arbetet med "Hälsoguides" internt och externt i regionen 2020/2021 lämnat till chef juli - 20. Väntar på besked från ledning för att kunna starta det arbetet.
- Samverkan med Rädda barnen och Bräcke kommun gällande rekrytering/ utbildning av "Hälsoguides".
- Fortsatt enligt rutin med att samordna och överföra Hälsoundersökningar-migrant till respektive HC

Tobak:

- Samordning, planering, utbildning av personal och start av "Tobaksavvänjning på nätet". Metoden ska implementeras och målet är att hälsocentralerna ska komma igång med detta under hösten.
- Nätverksträff "Tobaksfri Duo" i länet/ skolor startar upp igen.
- En mindre genomgång/kartläggning för att se hur läget är bland de olika kommunerna kring metoden "Tobaksfri Duo".
- Möten med ANDT -samordnare för att stötta kommunerna att sprida arbetet vidare.
- Nätverksträff för redan diplomerade tobaksavvänjare inom RegionJH.
- Utbildning av nya diplomerade tobaksavvänjare inom RegionJH.

Matvanor

- Utbildning länsträff PSE "samtala om matvanor" samt hur man dokumenterar levnadsvanor i cosmic.
- Genomföra sista utbildningstillfället i krokom.
- Sprida Socialstyrelsens utbildning "Rådgivande samtal om hälsosamma matvanor" till fler HC. Handleda digitalt.

- Handleda utvecklingsuppdrag
- Sprida kunskap om hur man dokumenterar levnadsvanor i cosmic.
- Ta fram statistik om dokumentation av levnadsvanor
- Utbildning "Matvanor för hälsosamt åldrande". Målgruppen är länets biståndshandläggare och vårdplanerare. Genomförs tillsammans med Livsmedelsverket.
- Föreläsa på BVC:s utbildningsdagar.
- Föreläsa för Blivande barnläkare
- Arrangera digital föreläsning om de nya riktlinjerna för "Mat och måltider på sjukhus" i samverkan med Region Norrbotten.
- Delta i arbetet med framtagande av handlingsplan för främjande och förebyggande av barnfetma/övervikt.
- Delta i radioprogram var tredje vecka.
- Delta i nätverket för länets kostchefer. Med syfte att öka aktiviteter under "Offentliga måltidens dag".
- Delta i Livsmedelsverkets råd/nätverk "Hälsofrämjande arbete för matvanor".
- Delta i HFS temagrupp Matvanor.
- Delta i vår regions nutritionsråd
- Delta i nätverket för länets dietister

Fysisk aktivitet

- Tjänst 100 % tillsätts i slutet av september på 50 % året ut. Medarbetare kommer att fortsätta med ett forskningsprojekt MIUN på 50 % som handlar om träning för personer med intellektuell funktionsnedsättning inom länet.

Folkhälsorapportering

- Publicering av kommunrapporterna Skolelevers drogvanor
- Presentationer angående "Skolelevers drogvanor". Planerade presentationer i Strömsund och Krokoms. (eventuellt också Berg och Ragunda)
- Länsrapport för "Hälsosamtalet i skolan" med tillhörande analysmöten

SRHR

- Utveckling av konceptet hbtq-diplomering samt eventuell uppstart av utbildning under sen höst/vinter. Dragning i H&S ledningsgrupp.
- Hbtq-diplomering av Barnhusteamet.
- Färdigställa FHE:s checklista för arbete med jämlik hälsa.
- Uppstart för arbetet med säkrare sex i fjällen inför säsongen 2020/21.

- I samverkan med övriga regioner i norr skicka ut enkät till hälso- och sjukvårdspersonal för att undersöka kunskap och attityder till att samtala om sexuell hälsa i patientsamtal som underlag till eventuella insatser.
- Planering för insats i samband med World Aids Day.
- Bearbeta regionala data från befolkningsundersökningen SRHR2017 som Folkhälsomyndigheten genomförde.

Hälsosamtal i skolan

1. Förvaltning och utveckling av norrlandsgemensamma dataapplikationen halsosamtal.se i enlighet av tjänsteavtal med Xlent AB och samarbetsavtalet med folkhälsoenheterna i norrlänen
 - Förvaltningsmöte 2 st
 - Ingå i förstudien kring norrlandsgemensam samverkan kring strukturerad metod kring hälsosamtalen i skolan
 - Revidera samtalsmanual
 - Löpande utvecklingsarbete med dataapplikation halsosamtal.se
2. Ansvar för samordning av strukturerad metod för hälsosamtalen i Jämtlands län i enlighet med samarbetsavtalet med länets skolhuvudmän
 - Ta fram länsrapporten för Hälsosamtalen i skolan (analysmöte, kommunikationsplan)
 - Nätverk Kommunansvariga skolsköterskor möte 2st

Grundläggande utbildning folkhälsa och ANDT riktat mot kommunens politiker och tjänstepersoner (i samverkan med Länsstyrelsen)

Planering och beslut kring hur fortsätta

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

Fortsätta workshops/arbetsmöte kring Regional utvecklingsstrategi

Checklista för enhetens arbete med jämlik hälsa

Slutföra arbetet med checklistan för folkhälsoenhetens arbete för jämlik hälsa

Folkhälsoanslaget inom hälsovalet - Utvecklingsuppdrag primärvård

Den åttonde omgången med utvecklingsuppdrag inom primärvården har avslutats. Uppdragen har pågått från höst 2019 till och med maj 2020. För denna omgång har hälsocentralerna kunnat söka medel för att, utifrån nationellt uppsatta mål/ riktlinjer och organisationens behov, upprätta en handlingsplan för levnadsvanearbetet (tobak, alkohol, fysisk aktivitet och/eller

goda matvanor enligt samt för att påbörja arbetet i ordinarie verksamhet och även också dokumentera i levnadsvanemallen i patientjournalen.

I denna omgång beviljades sex hälsocentraler utvecklingsmedel.

Fjällhälsan Härjedalen, Tobak, alkohol, fysisk aktivitet

Svenstavik HC, Goda matvanor

Brunflo HC, Tobak, alkohol, fysisk aktivitet, matvanor

Föllinge HC, Tobak, alkohol, fysisk aktivitet, matvanor för patienter med hypertoni

Krokom HC, Tobak, alkohol, fysisk aktivitet, matvanor

Funäsdalens HC, Tobak, alkohol, fysisk aktivitet, matvanor

Förväntat resultat= A) få till en långsiktig struktur för levnadsvanearbetet. B) En ökad dokumentation i levnadsvanemallen i Cosmic.

Statistik levnadsvanor för verksamheter 1/1-30/6 2020 (1/1-30/6 2019)

Verksamheterna (primärvården och slutenvård) har **ställt frågor** om levnadsvanor och dokumenterat det i gemensamma dokument/ cosmic.

2373 (2223) patienter tillfrågade om alkohol

2032 (1695) patienter om tillfrågats motion

1508 (1125) patienter tillfrågats om kostvanor

3092 (3091) patienter tillfrågats om tobak

Man har genomfört **åtgärder** (rådgivande samtal och kvalificerat rådgivande samtal) och dokumenterat åtgärds-koden (KVÅ) i levnadsvanemallen.

Rådgivande samtal om alkoholvanor 9 (1) patienter

Kvalificerat rådgivande samtal om alkoholvanor 1 (1) patienter

Rådgivande samtal om fysisk aktivitet 188 (70) patienter

Kvalificerat rådgivande samtal 166 (16)

Rådgivande samtal om matvanor 167 (63) patienter

Kvalificerat rådgivande samtal om matvanor 37 (20) patienter

Rådgivande samtal om tobaksbruk 35 (21) patienter

Kvalificerat rådgivande samtal 64 (55) patienter

Verksamheterna har följt upp och dokumenterat **resultatet från åtgärden**

Målet uppnått alkohol 15 (1) patienter

Målet uppnått fysisk aktivitet 34 (2) patienter

Målet uppnått FaR 7 (14) patienter

Målet uppnått kost 32 (2) patienter

Målet uppnått tobak 30 (29) patienter

Dokumentation av levnadsvanor och samtal om levnadsvanor dokumenteras ibland under andra sökord eller i löpande text.